

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond: o dată 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fiesce care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redacțiunea și Administrațiunea Unirii« în Blaș.

Anul VII.

Blaș 31 Iuliú 1897.

Numérul 32

Casa națională.

Organul Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român în numerii V-VI din a. c. ne spune, că comitetul Asociațiunii în ședința sa de la 13 Mai 1897 a hotărît se facă adunării generale, care se va ține în anul acesta în Mediaș, o propunere pentru înființarea unei case naționale, care să cuprindă un museu istoric, un museu etnografic, biblioteca Asociațiunii, birourile ei, o sală mare pentru prelegeri, concerte, și reprezentațiuni dramatice, localități pentru feliuritele societăți române din Sibiu, bucătărie și locuințe pentru servitori. Casa aceasta să se clădească cu banii, care se vor lua din fondurile Asociațiunii, și se vor pute aduna din o loterie și din colecte, mai virtos de la bancele române.

Mai tóte ziarele noastre au salutată cu bucurie acéstă idee și au reprodus cele tipărite în organul Asociațiunii despre realizarea ei.

Noi încă recunoscem, că ideea în sine este frumoasă, și măgulesce fórtare mândria noastră națională.

Cu tóte acestea trebuie se mărturisim, că acésta nu este destul pentru ca să ne entusiasmăm pentru ea, că-cî a lansa idei frumoase și a face planuri mari, nu este tocmai lucru greú.

Cea ce însă trebuie să avem în vedere, este, că óre are valóre practică realizarea ideei, așa precum este ea

contemplată, și că óre corespunde trebuințelor și intereselor noastre culturale, ca tóte instituțiunile Asociațiunii să le concentrăm într'un singur oraș, în Sibiu?

Noi sintem convinși, că Sibienilor le convine fórtare, ca tóte puterile materiale și culturale a le națiunii să le exploateze în favorul lor. Ei din puterile lor nu susțin nici un gimnas, nici o școlă comercială, nici o școlă civilă, nici un asil infantil, cum susțin alte centre românesce ca de es. Brașiovul, Blașul, Năséudul, Beiușul, etc. Sibiuul încă are, ce e drept, o școlă civilă de fetițe cu internat pompos, înse și acéstă instituțiune, de care profită în prima linie dînșii, și numai puține familii românesce cu stare mai bună materială, s'a creat, nu cu jertfele Sibienilor, ci cu puterile întregii națiuni și consumându-se aproape întreg fondul Asociațiunii. Ni se pare deci, că nu este nici just nici ecuitabil, ca acum să vină éráși Asociațiunea și națiunea să le facă localități spațioase și sumptuóse pentru convenirile lor sociale, pentru prelegerile lor publice, pentru concertele și reprezentațiunile lor dramatice, și mai virtos pentru casina lor și reuniunile lor.

Ast fel de trebuințe simțesc tóte centrele românesce, cari cele mai multe au tot atâtea societăți private ca și Sibienii, și cari tocmai așa de tare s'ar bucurá dacă ar veni alții se le facă localități corespundátore.

Noi credem, că pentru ast fel de

trebuințe locale să nu angajăm tóte puterile Asociațiunii ci să lăsăm, ca fie care centru românesc să și le implinéască cum póte. Acésta se va pute cu atât mai ușor, dacă băncile românesce vor contribui pentru ajutarea diferitelor societăți și reuniuni din centrul lor de operațiune, de cât dacă tóte venitele lor disponibile le vor da în decurs de mai mulți ani pentru societățile și reuniunile din Sibiu, cari se pot adresa în cas de lipsă la „Albina“, căreia, și altcum, sint tributare mai tóte băncile românesce.

Cu atât mai puțin ne-ar fi iertat să consumăm fondurile create de Oltean și de Filip, bágându-le în nesce zidiri pompoase, cari să servéscă de adăpost societăților românesce din Sibiu, când scim că chiar în ținuturile, în cari s'au născut acei doi mari binefécători, poporul nostru are nespuse de mare lipsă, ca Asociațiunea să se intereseze de sórtea lui. Óre o școlă civilă în părțile Selagiului, unde a trăit și agonisit Filip, și o altă agronomică pre Câmpie, unde s'a născut Oltean, nu ar fi fórtare folositoare pentru cultura și interesele materiale ale poporului român din acele părți rémas în multe privințe fórtare înapoi?

Dar, ne va zice cineva, că în chipul acesta nu se va pute realiza ideea unui museu istoric și etnografic al Românilor. Noi înse credem, că acésta idee se va pute mai ușor și cu mai mult rezultat practic realiza airea, de cât în Sibiu.

Dacă Asociațiunea s'ar adresa cătră

Feuilleton.

Concurs Literar.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român a inițiat sub auspiciile sale o întreprindere literară menită a pregăti terenul teatrului român, a cărui realizare este programul acestei societăți.

E vorba de-a provedé cu material literal acea mulțime de dilațanți români, cari în tóte unghiurile țării luptă pentru desvoltarea gustului dramatic și sint atât de lipsiți de piese ușóre potrivite trebuințelor noastre modeste.

Aceteei necesități voiesce să-i coréspundă „Biblioteca teatrală“, care sub auspiciile societății pentru fond de teatru român va apăre în editura librăriei Nic. I. Ciurcú din Brașov.

„Biblioteca teatrală“ va apăre în broșuri format 8° de câte 3—6 cóle de tipar cicero și va cuprinde numai piese teatrale. Piese vor fi traduceri, localisări sau originale și se vor alege de o cam dată cu deosebită considerațiune la trebuințele dilațanților mai

mult piese ușóre de 1, 2 sau 3 acte, de ori-ce natură.

Pentru asigurarea stocului necesar de piese, fără de care nu am dori să începem editura, comitetul societății pentru fond de teatru român escrie concurs literar cu urmátorele:

Condițiuni de concurs.

1. Să deschide concurs fără termín fics pentru piese teatrale traduse, localisate sau originale de 1, 2 sau cel mult 3 acte, menite a fi edate în Biblioteca teatrală a societății pentru fond de teatru român, ediția D-lui Nic. I. Ciurcú, Brașov. — La concurs pot să participe și piese cari s'au tipărit în vr'o revistă sau vreun ziar român, dar nu au apărut în ediție separată.

2. Manuscriptele au să fiá scrise, (ortografia este cea fonetică obicinuită), numai pe câte o pagină a fie-cărei foi și trebuie să aibă o margine albă de cel puțin 3 degete pentru eventuale corecturi. Fie care manuscris va fi provedut cu numele autorului, traducătorului sau localisătorului, cu indicarea exactă a adresei sale și cu 4 mărci postale curate à 5 cr. pentru speșele postale ulterioare ale societății în corespundența sa cu autorul.

3. Traducerile și localisările se vor trimite tot dea una împreună cu textul tipărit al originalului, după care s'au tradus sau localisat. Piese tipărite deja în vreo revistă română sau ziar român trebuie să aibă indicațiunea exactă a numerilor și a anului revistei sau a ziarului, în cari au apărut.

4. Tóte piesele întrate vor fi revizuite și date în recenziune la bărbați de specialitate, cari vor avea dreptul și datorința de a face îndreptări și corecturi în tóte piesele localisate și traduse. Pentru îndreptări și corecturi în textul pieselor originale se cere autorisare specială de la autorul, fără de care piesele se vor edita sau remite așa cum s'au înaintat fără vreo îndreptare.

4. Pentru fie care piesă primită de comitet (localisare sau traducere) și edată în Biblioteca teatrală librăria editóre asigurá autorului un honorar de 5 fl după cóla de tipar, ér recensentului, care revizuesce și întocmesce piesele tot 5 fl. după fie care cóla de tipar.

Piese originale bune vor fi honorate mai bine, dar nu cu mai mult de maximum 10 fl. după cóla de tipar.

Autorul va mai primi câte 20 de exemplare din broșura, în care i-a apărut piese.

susținătorii gimnasiilor noastre românești din patria, poate că unul sau altul din aceia ar fi în pușcărie de a-i oferi localitățile de lipsă pentru instalarea acelor muzee mai virtuoase acum la început. La gimnasiile noastre s'ar găsi și oameni, cari se aranjează ast fel de muzee cu pricepere, ear tinerimea numărösă dela respectivul gimnaziu ar putea profita de ast fel de colecțiuni, cea ce ar fi de un interes mare național și cultural.

Ar rămâne deci ca Asociațiunea să se îngrijescă în Sibiu numai de local corăspundătorii pentru biblioteca și birourile sale, dacă cel existent nu este corăspundător, cea ce putându-se face cu puține spese, puterile Asociațiunii s'ar angaja și pentru binele cultural al poporului român din alte ținuturi.

Dacă vrem ca Asociațiunea să fie îmbrățișată pretutindenea cu căldura și dragostea ce o merită, este de lipsă, se facem, ca cercurile cele mai largi ale poporului să-i simțescă binefăcătorea activitate. Rogăm deci pre membrii Asociațiunii să mediteze serios asupra ideii de a se înființa așa numita casă națională, și să compănescă lucrul mai mult din interes general românesc, de cât din interes local sibiensc.

La cestiunea autonomiei.

Alegerile pentru congresul catolic decurg. Până acum au fost aleși mai mulți bărbați a căror principii corecte sînt cunoscute în tota țara. În Budapesta s'au ales zeloșii adversarii reformelor politice-bisericești, conții Zichy Ferdinand și Esterházy M. Moricz, deși catolicii liberali au dezvoltat viața activitate spre a reuși cu candidații seși.

Foile liberale ascriu învingerea agitațiunii partidului poporal; așa „Pesti-Hirlap” scrie: „Alegerile pentru autonomie s'au terminat în Budapesta cu cea mai strălucită

Honorarul se va trimite prin avis postal din partea comitetului societății în timp de cel mult 15 zile după aparițiunea piesei.

Peste tot ori ce daraveri ale autorilor în chestiunea edițiunii, a honorarului etc. au a se aranja prin biroul comitetului societății pentru fond de teatru și nu direct prin librăria editore.

6. Autorul, a cărui piesă (fie originală, localisare sau traducere) se tipărește în Biblioteca teatrală, nu are drept la nici un honorar special de reprezentare a piesei din partea nimeui din patria noastră, cu atât mai puțin are acest drept librăria editore.

7. Honorarele indicate aci în pct. 5 se dau după ediția I. (tiraj 1000—1500 exemplare). La o eventuală a II. ediție se va stabili și plăți honorar deosebit autorului.

8. Societatea p. fond de teatru și librăria editore nu primesc nici o responsabilitate de drept civil în cestiunea drepturilor de autor și editor al originalelor, după cari i-se înainteză traduceri și localisări spre editare. Tota răspunderea în această privință îl privesc pe traducătorul sau localisatorul piesii.

9. Manuscrisurile sînt a se înainta recomandat la adresa D-lui Virgil Onițiu director gimn., vice-preșident al societății p. fond de teatru român, Brașov.

Din ședința comitetului societății pentru fond de teatru român, ținută în Brașov la 26 Mai v. 1897.

Pentru comitet:

Virgil Onițiu,
v. president.

Vasile Goldiș,
secretar.

învingere a partidului poporal . . . În Budapesta, în cel mai mare centru catolic, e așadară completă caderea catolicilor liberali. Partida poporală, despre care se vestește, că nu a prins rădăcini în Budapesta, a documentat, că ea scie cum să se organizeze în liniște. Interesul față de alegeri nu e mare, pre cum s'ar fi așteptat; o mulțime de catolici nu-și deprind dreptul electoral.

Unii candidați la mandatul de ablegați pentru congres țin și discursuri de program. Așa Timko I. candidatul de la Cașovia în discursul seși reflectând la atitudinea liberalilor în 1870, dă a înțelege, ce se poate aștepta și azi de la ei. El zice: În congresul de la 1870 s'au format un partid liberal-democrat și altul conservativ. Cel liberal democrat a pretins a trage în cercul de competență al autonomiei: arondarea dieceselor, introducerea și ștergerea ordurilor religioase, disciplina ecclesiastică, reducerea numărului serbătorilor, și preste tot dispunerea cu privire la afacerile, ce se țin de disciplina din afară; deprinderea placetului, dreptul de a petiona la Papa, controlarea și în cele religioase a educațiunii clerului și calugărilor. Ba unii au accentuat și deslipirea de Roma și fundarea unei biserici catolice magiare deosebite. Au pofit lucruri imposibile.

Din contra partidul conservativ din 1870 și partidul, cărui aparține candidatul, poftește numai ceea fără de ce nici întipui nu se poate autonomia, anume:

1) administrarea fondurilor și fundațiilor catolice; 2) dreptul de a candida câte trei persoane la ocuparea beneficiilor și 3) conducerea afacerilor școlilor catolice. Dorește mai puțin, de cât au cele alalte confesiuni. Că guvernul actual este inamic acestor dorințe: e ușor de înțeles. A face economie pe banii altuia și cu avere străină; a numi episcopi, canonicii, dignitarii ca remunerare pentru serviciile politice, ce le au făcut, ori au să le facă, și a ține în rezervă preoți ambițioși, pofitori de mărire; a susține pe banii catolici — cu eschiderea catolicilor — școlile de stat, a ocărui, a numi profesori: — sigur nu e o plăcere de desprețuit. Fiind că guvernul nu e aplicat a da din mână fondurile și fundațiunile, nici a renunța la dreptul de a propune Monarhului persoanele pentru ocuparea beneficiilor mari, nici catolicii de rit latiu nu legă mari speranțe de succesele congresului, pentru cari aleg acum.

Mântuirea Rutenilor. — Episcopul Firczak în conțelegere cu deputații din părțile țării locuite de Ruteni au ținut conferințe și au înaintat ministerului un memoriu, spre a veni în ajutorul Rutenilor și a-i mântui de perire. Fiind că inteligența rutenă se magiarisază și magiarisază, era în popor nu e desteptată conștiința națională, ci e pe cale: ori de a peri, ori de a se contopi cu Magiarii, pentru aceea Rutenii trec de patrioți buni și guvernul a venit în ajutorul lor. De o cam dată, celor ce nu au avere mobilă, le-a iertat darea; era celor alalți le-a permis să-și solvescă restanțele în decurs de 10 ani în rate anuale. De favorul acesta se bucură și Jidanii dintre Ruteni. Li s'au mai pus Rutenilor în prospect ridicarea de școle și ridicarea de fabrici în ținuturile lor, era ca să scape de neplăcuții oșpeți galițieni, ministrul de interne a înmulțit posturile de gendarmi la frontiera de către Bucovina și Galiția. Măsurile acestea nu vor mântui

poporul, pentru că el e deja corupt și are destul cărcmar jidanii în mijlocul seși, spre al ține în acesta stare de decadință. Acesta o spun cei ce cunosc bine poporul ruten.

Mai mulți preoți ruteni, cu durere de popor, au înaintat episcopului Firczak un memorandum, în care cer organizarea reuniunilor de temperanță, singurile, cari pot mântui de perire pe poporul rutenesc; alte mijloce numai amână resolvirea cestiunii și delăturarea miseriei nimicitoare.

În memorandum se zice: „Împărta-se între popor pășune gratuită sau ieftină: — va prăsi mai multe vite, ca să lucre cu mai mult credit la jidanul seși, ca în mai mare măsură să se cufunde în patima, cărei în partea cea mai mare are de a-i mulțami miseria de până acum.

Ștergă-i-se totă restanța de dare: acesta o va considera ca un câștig gratuit, ce-l poate cheltui cu mai puțină muștrare de conștiință, și întrebunța spre mulțamirea patimii sale, că dora nici familia nu și-o păgubesc, căci și așa avea să-l dea în dare. . . . Împărtați-se bani gata pre lângă amortisare: acesta e cea mai periculoasă idee și este asemenea istoriei cunoscute despre prunc și briciu.

Capete în loc de bani articli de nutriment, nici așa nu se ajunge scopul, ei vor duce bucatele la cel dintăiu sfetnic al lor, la crișmariu. Nu e o unică comună în părțile nordice, unde procentul preponderant al populațiunii să nu facă asemenea. Până ce jidanul primesce pentru vinars ori ce, poporul ruten tot ce are preț, începând de la ouă până la grâu, duce în crișmă, ca jidanul, computând de tot lesne articli aduși, să-i lăse pe jumătate prețul pentru beutură. Urmarea blăstămată a acesteia este, că nici nu s'a început érna, și cămara și podul sînt deja gole și se începe flămândirea.

Prin înființarea institutelor de credit poporul ar ajunge mai ușor la bani și prin urmare s'ar promova înavuțirea jidanilor. Mântuirea o vede memorandumul numai în reuniunile de temperanță.

Preoții ruteni presentă poporul lor în o lumină foarte tristă. Causa principală a nefericirii poporului sînt crișmele jidovesci, deci, dacă voesc guvernul a scăpa pe Ruteni de perire: restringă dreptul de crișmarit, controleze pe crișmari și oprască vinderea beuturii pe credit ori pe naturalie. Oprirea invasiunii galițiene nu mai ajută nimica, căci sînt deja destul Jidanii printre Ruteni, cari să le exploateze slabițiunile.

Noi încă avem în poporul nostru o parte considerabilă, care, ca și Rutenii, tot agonisitul și-l duc în crișma jidovescă. Mângăerea este, că partea preponderantă a Românilor sînt nu numai activi, ci și cruțători. Fapt este înse, că și între poporul nostru e prea lătit vițiu betiei, și dacă nu voim, ca pe unele locuri să ajungă sórtea de compătimit a Rutenilor, să înființăm și noi reuniuni de temperanță încă de tempuri și să prevenim catastrofa; ca nu cumva mai târziu să fie aprópe imposibilă sanarea réului, cum e de presente la Ruteni.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Vicariatul arhiepiscopesc din Budapesta înființat în anii trecuți dovedindu-se de superfluu s'a desființat.

Congresul sârbesc din Carlovce în ședința din 24 a. c. a decis, că se va ocupa mai întâi de cesiunile administrative și nu de pertractarea statului organic, cum poftea comisariul regesc. În urma acesteia comisariul reg. br. Nicolici a cerut îndrumări de la Monarhul prin guvern. Pe baza îndrumărilor primite în ședința din 26 a. c. br. Nicolici în calitate de comisar reg. provocându-se la decretul regal din 21 Mai 1897 și la art. de lege 9 din 1868 declară de nulă decisiunea congresului referitoare la ordinea de zi.

Congresul provocându-se la lege, la dreptul său de ași stabili ordinea de zi și la mulțimea cesiunilor administrative, cari așteptă o rezolvire urgentă, declară, că rămâne pe lângă concludul din 24 a. c., fiind convins, că prin acesta nu se va tîmă întru nimica supunerea detorită Măiestății sale. Această declarațiune s'a comunicat comisariul reg. în scris.

În ziua următoare (27 a. c.) comisariul reg. prezentându-se în congres suspendeză lucrările congresului, până ce va primi îndrumări nouă de la Măiestatea Sa. Br. Nicolici a călătorit la Budapesta și de a colo va merge la Ischl.

După ce a-și stabili ordinea de zi e un drept cardinal al fie cărei corporațiuni autonome, procedură comisariul reg. față de congresul sârbesc se consideră, ca un mijloc de terorizare din partea guvernului, care în adunările protestanților și în conventele reformate nu se poartă așa dictatoric.

Roma.

Sfinția Sa Leo XIII cu datul de 30 Iun. a. c. a trimis arhiepiscopului de Valencia, card. Sancha y Hervaz o brevă, prin care îl laudă și felicitază pentru înființarea reuniunii antimasonice din Barcelona, care reuniune se ramifică în intrăgă Șpania.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Guvernul prin propunerea de a prolungi cu câte o oră pe zi ședințele a dat nou material opoziționalilor pentru continuarea obstrucției. Propunerea guvernului a fost combătută încă în 21 de capi partidelor opoziționale. Kossuth afirmă, că opoziția nu abuzază, ci usază de dreptul său și tot o dată prezentă un proiect de rezoluție, ca ședințele se dureze nu mai ca și până acum. Abatele Molnar, zice, că partidul poporal ar fi primit propunerea guvernului, dacă era prezentată de altă dată, acum înse o consideră ca primul mijloc de retorsiune față cu obstrucția. Opoziția nu obstrucționează, ci se apără în contra regimului, care a confiscat toate drepturile constituționale și acum își întinde mâna și asupra libertății cuvintului în parlament. Proiectul e numai precursorul cloturei, pentru aceea nu-l primesce. Conte Apponyi încă află de ne oportună propunerea ministrului și zice, că executarea violentă a voinței majorității nu e lucru parlamentar. Din partea majorității a răspuns noul conte Tisza István, care a reprobat obstrucția — chiar și cea inscenat de tatăl său,

când nu era la putere — și zice, că ea periclitază parlamentarismul. Prin discursul său fiul lui Tisza Kálmán nu mai a iritat pe opoziționali. Sima în numele fracțiunii ugroniste, polemizând cu Tisza, respinge propunerea lui Bánffy. Tot pe acest calapod s'a continuat, discuțiunea până în 28 a. c., când s'a primit prolongirea ședințelor până la 3 ore d. am.

Bánffy a fost Duminecă în Ischl, spre a raporta Monarhului despre situațiunea parlamentară și a congresului sârbesc. Se vede, că i-s'a dat guvernului a înțelege, să impace opoziția. Numai așa se poate explica armistițiul ne așteptat, ce s'a încheiat Mercuri între guvern și obstrucționiști. Guvernul s'a angajat că va modifica §-ul 16 din procedura penală, era opoziția, că nu va împedea provisorul pactului cu Austria și la toamnă va lăsa curs normal desbaterii bugetului provisor pentru anul următor, de ore ce e de prevădut, că din cauza delegațiunilor desbateria bugetului ordinar numai la iarnă se poate începe.

Proiectul de lege despre darea și premiile producțiunii și respective exportului de zăchar, pe cum și alte proiecte de legi, ce mai resteză, se vor termina în săptămâna viitoare, când se vor începe vacanțele parlamentare.

Austria.

Mai multe foi aduc scirea, că certa în cesiunea limbilor are să se rezolve în dieta provincială a Bohemiei, ce se va deschide în Septembrie.

Guvernul a luat în bugetul suplentar 12.5000 fl. pentru susținerea de clase paralele slovene la gimnaziul inferior din Cili.

Deputații italieni din Tirol au făcut pașii de lipsă, spre a obține autonomia separată pentru partea italiană a Tirolului, guvernatorul țării înse a comunicat celor 4 deputați, că regimul, nevoind a conturba unitatea provinciei, nu le poate concede autonomie separată. Italianii sînt foarte supărați pe contele Badeni, fiind că el mai înainte le-ar fi promis autonomia, ce le o denegă acum.

Contele Goluchowski a călătorit la Paris în afaceri familiare, din politeță a făcut înse vizită ministrului de externe, frances.

Partidul poporal polon a ținut o adunare în Lemberg, în care s'au primit și rezoluțiunile, ca guvernul nu numai se decreteze egala îndreptățire națională, ci să o și executeze, apoi să recunoască drept de publicitate gimnaziului polon din Teschen.

România.

La scirile despre pretinsa alianță între România și Turcia, ziarului „Times“ din Londra i-se telegrafază din Atena, că la indemnul și sub auspiciile împăratului Wilhelm în adevăr s'a încheiat un tractat de alianță între Turcia și România. Tractatul a fost ratificat la Sinaia de către Munir-pașa în calea sa spre Londra spre a participa la jubileul reginei Victoria. Tractatul ar avea caracter defensiv și ofensiv în toate complicațiunile eventuale din Orient și este încheiat pe timp de zece ani.

Este adevărat, că România se află în raporturi amicale cu Turcia, despre ce a dat probe și prin atitudinea sa pe timpul războiului turco-grecesc, alianță cu Turcia înse — pe cum scriu foile guvernului român — nu există.

Rusia.

„Novoje Wrenya“, organul vechilor conservativi face atenți pe barbații de stat ai Rusiei, să nu se prea angajeză în cesiunea turco-grecesc, ci să privescă spre Asia orientală; Iaponia țese intrigă în contra Rusiei și totă ocaziunea o folosesc spre a provoca revoluțiune în Coreea.

Sârbia.

Sârbii sînt supărați asupra regimului turcesc, din cauză că acesta nu înfrâna dese invasiuni ale Albanesilor pe teritoriul sârbesc. Numai în decursul celor patru luni din urmă au încălcat Arnăuții de 15 ori teritoriul sârbesc, ucidend zece oameni și rânind pe trei inși; au răpit o mulțime de vite și au aprins mai multe case. Guvernul sârbesc toate casurile de ucidere și deprădare le a adus la cunoștința regimului din Constantinopol, fără de a primi ceva satisfacțiune și fără de a se fi tras la răspundere vre un arnăut. De asemenea îi indigneză pe Sârbii amânarea unei rezolviri favorabile a cesiunilor bisericesci și școlare și a recunoșterii naționalității Sârbilor din imperiul turcesc. Sultanul tot promite, dară nu împlinesce nimica.

Sârbia adună bande înarmate la confiniile turcesci, ceea ce neliniștesce pe Turci. Aceste au înfășurarea unei pregătiri de război cu Turcia.

Din Petersburg se anunță, că regimul rusesc de nou a avertizat serios pe cel din Bělgrad, ca să se păzescă de ori ce paș neprecugetat și tot o dată face atent pe regele Alesandru să încunjure ori ce disensiune cu Porta și patriarhatul. Se asigură, că atari avertisări au sosit în Bělgrad și din Viena.

De altă parte valoarea hârtiilor sârbesci în străinătate tot scade, semu că Sârbia are puțin credit.

Turcia.

La insistența puterilor europene Turcii se arată tot mai puțin pretensivă, ceea ce lasă a se spera, că în cunrând se va încheia pacea.

Germania a propus, ca tractatul de pace se conțină și constituirea unei controle internaționale asupra finanțelor grecesci. Regularea frontierei să se facă pe basă proiectul prezentat de atașării militari, după acesta Turcia ar mai obține câte va puncte strategice, rămânând Tesalia și pe viitor a Grecilor. Se vede, că marile puteri nu au ținut samă de dorința Românilor, de a-i adneca la Turcia, care nu e așa tirană ca Grecia.

Puterile pretind, ca Turcia să-și retragă trupele din Tesalia înainte de a i-se plăti desdănnarea de război. E temere că neputând plăti Grecia spesele de război, să nu se nască nouă incurcături, lăsând trupele turcesci în Tesalia.

Corespondințe.

„Casa națională.“

Dintre Târnăvean, 28 Iuliu 1897.

Când s'a lansat în organul Asociațiunii idea despre întemeierea unei case naționale, mi-am adus aminte de memorabilele cuvinte ale lui Banfi: „tote bune și frumoase, dar de alt ceva are lipsă poporul român.“ — S'a înființat școala civilă de fete a Asociațiunii și că existe avem să mulțămim genialității și bunăvoinței unui bărbat. E faptă împlinită și nu mai discutăm în merit. Datori sintem înse a ni ridica vocea, când e vorba, să înființăm cu spese mari o instituțiune, care ne va costa bani grei de o parte, de altă parte ea nu va suplini lipsele, ce ni-se impun pentru cultivarea poporului român, în care scop s'a înființat „Astra“. Să nu ne măgulim. Sintem un popor începător în cultură, dispunem de mijloce prea modeste. Trebuie dar să fim chibzuiți pe ce dăm bunul adunat cu multă jertfă spre scopuri culturale, să fim practici în alegerea mijloacelor, ce conduc la scop. Pentru ajungerea mai sigură a scopului Astei s'a fost decis — sint acușa 20 ani — de a influența dea dreptul asupra masei poporului. Întrebăm aici: prin înființarea casei naționale îndeplinim acel conclud? Evident că nu. Asupra poporului de a dreptul influențăm *biserica și școala*. Eță de ce are lipsă poporul românesc! De vrem să ridicăm poporul, să-i facem școle; dar școlele corespunzătoare ca edificii și provădute cu învățători buni, salariați cuviincios și cu mijlocele de învățămînt corespunzătoare. E faptă, că în forte multe locuri avem școle, dar nu învățători, și întors: ar fi învățători, dar nu-i școlă corespunzătoare, nici salar de învățător, și câtă vreme va dainui această stare de lucruri, tot între Români se vor afla cei mai mulți analfabeți. Să căutăm la națiunile colocuitoare. Aici este Kulturvolkul germân: Sașii. Ce a făcut pe Sasul môle și târziu a fi poporul cel mai luminat și mai disciplinat în Orient? Școala, învățătorii! Șuleriul cel atât de stimat la ei, pe cât de negles învățătorii la noi. „Poporul, care are cele mai bune școle e cel dintâiu popor“ — zice Jules Simon, dacă nu e azi, va fi mâne. Am pus temeiul culturii lui prin școle, i-am asigurat un viitor, căci prin știința de carte i-am dat „isvorul tuturor celor alalte bunuri“. Poporul cu minte luminată își face și stare materială, din contra, este o masă de exploatat părăsită în mâna nemilosă a sortii. Și ne dore de poporul nostru? De ce dară nu ne îngrijim mai întâiu de școle bune pentru el? De ce să aruncăm banii cei scumpi pe obiecte de lux, cum ar fi casa națională? Zic de lux, căci lux este a-ți face spese pe trebuințe artificiale și a nu avea bani pentru cele ce se impun natural. Da, lumina, luminarea minții se impune în mod natural și imperativ. Tot cel ce o neglece, își va trage amarele consecințe: în concertul poporilor imninate nu va sta, și de binefacerile culturii nu se va bucura. Casă națională? E lucru frumos, dar este o podobă, de care, ca popor sărac, trebuie încă să abdicem. „Dacă un părinte și-ar clădi case frumoase, și-ar cumpăra podobe în ele și ar spesa pe alte lucruri netrebnice, ér în urmă ar zice: nu-mi pot da copiii la școlă, că n'am bani“, cum ați judeca o ast fel de purtare? Cu adevărat, — răspunde Jules Simon, urmând

mai de parte, — că acesta ar fi cel mai ticălos părinte“. „Să băgăm samă, să nu ne cheltuim banii pe nimicuri, și în urmă să nu putem da copiilor nostri învățătură, căci nimic nu ne-ar pute spela de o asemenea ticăloșie, nici în fața lui Dumnezeu, nici în fața oamenilor. „Ce se zice de familie, are loc și față cu întreg poporul. „Poporul este ca și o familie: el trebuie să dea copiilor săi învățătură, și ca să o pôtă face acesta, el trebuie să se îngrijescă mai înainte de tote de școlile sale.“ Cu banii, ce s'ar spesa pe o casă națională multe școle s'ar pute ajuta, multe chiar înființa și multă lumină s'ar aduce în poporul nostru! Când ast fel stăm cu școlile populare, cum trebuie se recunoștem că stăm, ar fi un lucș casa națională, ér lucșul este păcat, ce se răsbună amar. Până când cauza școlară, cultura și literatura poporului român se aștepte rënd? Până când banii jertfiți și pe altarul culturii poporului să se întrebuițeze spre scopuri mai depărtate, ér nu dea-dreptul pentru scopul cultural al Asociațiunii așa de bine espres spus în titula ei? Ne facem o datorință adevărat națională și culturală reclamând banii aceia pentru școlele trebuincioase poporului român. Vom ave aplausul conștiinței de a ne fi făcut datorința noi, când instituțiunea noastră culturală „pentru literatura și cultura poporului român“ totuși va înființa un edificiu de lucș național, în starea noastră materială și culturală de astăzi. Pôte că vocea noastră va fi vocea Casandrei. Hiperzelul național a unor tineri inițiatori și propagatori ai ideii de „casă națională“ atunci va fi satisfăcut, dar oamenii de bine și nepreocupați noue ne vor da dreptate, că am semnalat trebuința la timp și ne am ridicat vocea, carea, — durere — a sunat în pustie. —

Târnăvean.

Raport general

al societății de lectură „Inocențiu M. Clain“ a teologilor din Blaș pre anul școlastic 1896/7.

(Continuare.)

Averea soc. o formeză: biblioteca, cassa și publicațiunile soc.

a) Biblioteca.

I. Cărțile. La începutul anului se află în bibliotecă 1376 opuri în 1859 tomuri, 1814 volume, 43 fascicli și 1 fragment; ér cu finea anului scol. curente numără 1634 opuri în 2150 tomuri, 2105 vol. 44 fasc. și 1 frag. Prin urmare crescămîntul este de 258 opuri în 291 tom. 291 vol. 1 fasc. O parte însămnată din opurile aceste au fost cumpărate la propunerea comisiunii auctoritate spre acest scop; cea alaltă parte au fost donate. Înregistrăm și pre calea aceasta cu cea mai viuă recunoștință numele marimoșilor donatori, anumiți:

Prea stimații Domni Niculau de Calmuțchi priv. în Colomea și Dr Petru Todorescu medic în Bochnia au binevoit a dona soc. nostre 60 opuri în 76 tom. 77 vol.

1. „Acte și documente relative la istoria românilor“ de G. G. Petrescu și D. A. Sturdza; 2. „Igienă țeranilor români“; 3. „Igienă țeranului“; 4. „Analele academiiei române“ pe anul 1892—3 ser. II tom. XV; pe anul 1893—4 ser. II tom. XVI; anul 1894—5 ser. II tom. XVII; anul 1894—5 ser. II tom. XVII; anul 1894—5 ser. II tom. XVII; 5. „Curs practic de limba germână“ donate de Academia română. 6. „Instituțiunile calvinesci de Dr Ales. Grama, donată de autor. 7. „Les armes et les armures“ de P. Lacombe 8. „Petit Manual de Med.

pract.“; 9. „Considerațiuni asupra marșurilor, Parcurilor de artilerie“ de B. Camps; donate de Dl George Petrovič locotenente. 10. „Hittudományi folyóirat“ 1891 și 1892 de Dr Kiss János; 11. „der Vormund“ de Emilie Karlen; 12. „Áksziomák gyűjtemény“ de Fülöp Alajos, donate de Dl Iuliu Pop. 13. „Cum să cultivăm cucuruzul ca să rodescă mai bine“ de Ioan Fekete Negruț; 14. „Haditengerészeti mutatóványok műsora“; 15. „Situations Platz der ungarischen Millenium ausstellung“, donate de Dl Enea Pop Bota. 16. „Nyárutó“ de Uerner Gyula, donată de Dl Niculae Galea; 17. „Medicina populară“ de Dr Severean; 18. „Praktischer Leitfaden“ de Dr Ed. Buchheim. 19. „Raportul Reuniunii române de agricultură“ pe anul 1894; 20. „Prăsirea pomilor“ de Dr Comșa; 21. „Statute pentru însoțiri de credit“; 22. „Raportul Reuniunii române de agricultură“ pe anul 1895; 23. „Statute pentru tovărășii agricole“; 24. „Wissenwerthes“, donate de Ilustritatea Sa Dl Iuliu Bardosy inspector regesc de școli; 25. „Manual de Stilistică“ de Ioan F. Negruț; 26. „Stilistică“, donate de M. On. Domn Ioan F. Negruț; 27. „Szent beszédek“ de Dr Karsch Lollion; 28. „Fensöb Homiliák“; 29. „Hitelemző beszédek“ de Dr Kiss János; 30. „Katolikus Hitzsonók“ de Ribényi Antal; donate de On. Domn Miron Dascăl preot; 31. „Petru Maior“ de Bogdan Duică; 32. „Partea mea în criza Tribunei“ de Bogdan Duică, donate de M. O. D. Gavrilă Precup profesor; 33. „Manual de stupărit“ de Ioan Costin; 34. „Mora din Șisesci“ de I. Costin, donate de autor; 35. „Șematismul proviunței gr. cat. mitr. de Alba-Iulia și Făgăraș“, donat de Tipografia Seminarului; 36. „Indice alfabetic al publicațiunilor revistei Transilvania“ pe anii 1862—1894 de Niculau Togan, donată de autor; 37. „Catalog de cărți“ de N. Ciurecu, donat de autor; 38. „Didachiile lui Antim Jvereanul“ de Eppul Melchisedec; 39. „Acțiunea Pauliană“ de Vladicescu; 40. „Plotinos esztetikója“ de Bunea János; 41. „Filosofia propedeutica“ I. rész tapaszlati lélektan de Fekete Endre; 42. „Almanachul soc. de lectură „Andrei Șaguna“ din Sibiü; 43. „La anul 1784 și 1849; 44. „Căliandariul Iulian față cu cel Gregorian“ de Vas. Laureri; 45. „Cuvântări ținute cu ocaziunea cetirii înaltului decret guvernial despre publicitatea gimnasiului din Brașov; 46. „Cunoscințe despre tațna s. Căsătorii“ de Andrei br. de Șaguna; 47. „Epistolele și evangeliile duminicelor și sərbătorilor de preste tot anul“ de Nifor Bălăsescu prof.; donate de Prea stimată Dómnă Elena Popescu din Sibiü; 48. „Răspuns la „Cartea neșă“ de Axente Sever, donată de autor; 49. „Decisiunile sinodului archidiececan gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“ ținut în Blaș în 17, 18 și 19 Nov. 1896, donată de Ven. Consistor Mitropolitan; 50. „Képes világtörténelem“ de Vetzfel Ferencz; 51. „A szociál-demokrácia czéljai és a liberális eszmék“ de Huszár Károly, donate de Benjamin Trif; 52. „Parapleul Stului Petru“, donată de Dl Iacob Afin Nicolescu; 53. „Legile politico-bisericesci“ din 1894—5, donată de Claris. Domn Dr Isidor Marcu; 54. „Raportul anual al soc. „România Jună“ donată de aceea-și societate. Suma tuturor opurilor donate e 118 opuri în 144 tom. 144 vol. Tutoor acestor inimă nobile le exprimăm în numele soc. cele mai căldurose mulțamite și le asigurăm despre adencă recunoștință ce li-o păstrăm.

II. Ziare donate. a) românesci: 1. „Unirea“ (Blaș); 2. „Tribuna“ (Sibiü); 3. „Transilvania“ (Sibiü); 4. „Gazeta Transilvaniei“ (Brașov); 5. „Dreptatea“ (Timișóra); 6. „Tribuna poporului“ (Arad); 7. „Revista Orăștiei“ (Orăștie); 8. „Gazeta Bucovinei“ (Cernăuți); 9. „Telegraful Roman“ (Sibiü); 10. „Vulturul“ (Oradea mare); 11. „Familia“ (Oradea); 12. „Revista critică-literară“ (Iași); 13. „Convorbiri literare“ (Bucuresci); 14. „Archiva“ (Iași); 15. „Economia națională“ (Bucuresci); 16. „Fóia pentru toți“ (Bucuresci); 17. „Fóia literară“ (Oradea); 18. „Liga română“ (Bucuresci); 19. „Dochia“ (Bucuresci);

20. „Föia diecesană“ (Caransebeș); 21. Föia pedagogică“ (Arad); b) germane: 22. *Katolisches vereinsblatt*“ (Viena); c) magiare: 23. „*Alkotmány*“ (Pesta); 24. „*Magyar Allam*“ (Pesta).

III. Föi cumpărate: 25. „Föia poporului“ (Sibiü); 26. „*Amicul tinerimei*“ (până a apărut) și 27. „*Alle und neue Welt*“ (Köln). (Va urma).

Insciințare.

Direcțiunea școlii civile de fete împreunate cu internat în Beiuș aduce la cunoștința celor interesați:

A) Școlă civ. de fete din Beiuș.

Instrucțiune pentru începutul anului școl. 1897/98.

1. Înscrierile regulate în școlă această civilă de fete pe anul școl. 1897/98 se vor face în 6, 7, 8, 9 Septembrie; în 11 Septembrie vor fi examene corectorei de susceptiune, în 12 va fi „invocarea spiritului Sânt“, în 13 cetirea legilor, aședarea elevelor în clasă și în 14 prelegerile regulate. Elevele cari nu se vor prezenta în zilele aceste de inscriere, numai pe lângă suplice timbrate și bine motivate se vor primi ulterior cu învoirea autorităților școl. superioare.

2. Pe anul viitor școlastic se vor descide și clasele a III. și a IV. a școlii aceste civile, conform ordinațiunii din circularul Excelentisimului Domn Michail Pavel Episcop gr. cat. de Oradea-mare, cu datul din 7 Iulie 1896 ad nr. 1524. *Se însemnă, că elevele, cari voesc să se înscrie pe clasa a IV. civilă a școlii noastre, au a-și întinde recursul direcțiunii cel mult până în 15 August.*

3. Examen corector pot depune acele eleve, cari au obținut calculul neîndestulitor de la 1—3. Elevele, cari sînt îndrumate la examen corector și voesc a-1 și depune, sînt datore a prezenta recursul direcțiunii până în 15 August.

4. Elevele, cari doresc a învăța pe cale privată, sînt datore a se înscrie de o dată cu cele regulate la începutul anului școlastic. Examenele private se fac cu finea anului școlastic. În toate celelalte casuri trebuie se recurgă pentru concesiune. Taxa examenelor private cu didactrul împreună e 28 fl.

5. Pe clasa I. civilă se vor primi acele eleve, cari au implinit anul al 9-lea de etate și vor produce testimoniul școl. de pe clasa a IV. elementară (poporală). În lipsa unui ast fel de testimoniul primirea să face pe baza examenului de susceptiune. În tot cazul este de-a se adevări, că timpul de la anul al 6-lea până aci unde și cum l-a petrecut eleva. Primirea pe clasa superioară (II., III., IV.) se face pe baza testimoniului de clasa premergătoare a orî-cărei școlii civile, sau de o categorie cu școlă civilă.

6. La înscriere pe ori-ce clasă pe lângă testimoniul școlastic se va mai produce: atestat de botez și de a două vacinare.

7. Asupra primirei acelor eleve pe clasa I., cari au implinit anul etății al 12-lea, va decide corpul profesoral.

8. Didactrul e 6 fl. la și înscrierea e 2 fl., cu totul 8 fl. și să solvesc la înscriere.

9. Taxa pentru instrucțiunea în limba franceză cu 2 ore la săptămână e un florin pe lună și solvirea se face sau de o dată sau în două rate egale. Elevele din internat mai au în fie care zi anumite ore de conversațiune română, maghiară, germană și franceză. Apoi se prepară la lecțiunile școlii de sub conducerea și supraveghierea superiorității internatului.

10. Taxa pentru instrucțiunea în forțepian e 3 fl. la lună, primind separat trei ore la săptămână, și se solvește la înscriere cel puțin pe o jumătate de an.

11. Elevele, cari doresc a fi primite în școlă noastră, sînt datore a se prezenta la înscriere însoțite de părinți sau de substituții lor.

12. Deslușiri la recercări verbale sau scrise dă direcțiunea școlii.

B) Internatul de fete:

Elevele internatului sînt sau stipendiste în întreg, sau stipendiste în jumătate, sau solvente.

Escelența Sa Înalt Preasfințitul Domn Michail Pavel episcop diecesan pentru elevele din internat a fondat 12 stipendii.

La acestea stipendii pot concura în prima linie fetele orfane de preot din diecesa gr. cat. de Oradea-mare; în internat nu pot fi de cât fetele de religiunea gr. catolică.

Stipendistele, cari se bucură de stipendiu întreg pentru provisiune, instrucțiune și educațiune din internat nu solvesc nimica; — elevele cari au stipendiu numai în jumătate solvesc 75 fl.; ér elevele solvente solvesc la an o sumă de 150 fl. v. a. în două s'au cel mult în 4 rate egale anticipative adevă în 1 Septembrie, în 15 Novembre, în 1 Februar și în 15 April.

Elevele așezate în internat pentru sumele amintite primesc provisiunea întregă, adevă cuartir, întreținere corăspundătoare și bună, luminat, încălțit, spălat, instrucțiune specială în studii, în declamări în cant, în dans, în diferite desterități, în lucruri de mână, economia casnică, în fie care zi în anumite ore instruțiune conversațională în în limba română, maghiară, germană, la dorința expresă și limba franceză, — distracțiune corăspundătoare și uniformă, care constă din o haină, 2 șurțe în forma unei haine, o pelerie de érnă și una de vară și manta de érnă.

Didactrul anual pentru școlile elementare e 2 fl. 95 cr.; speșele pentru cărțile trebuincioșe, materialul de scris, de desămn, de lucru de mână etc., nu sînt cuprinse în suma sus amintită de 75 fl., respective 150 fl., ci despre acoperirea acestora trebuie să se îngrijescă părinții sau tutorii.

În internat se primesc eleve de I.—IV. clasă ale școlii civile și eleve de I.—IV. clasă ale școlilor elementare populare.

Elevele, școlii civile vor cerceta școlă civilă publică împreună cu internat, ér elevele școlii populare vor cerceta școlă elementară poporală de stat din loc.

Elevele cari voesc să fie primite în ori ca stipendiste, ori ca solvente au să-și înainteze petițiunile pentru primire la Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. de Oradea-până în 10 August a. c. — Petițiunile sînt de a se instrui: 1. cu carte de botez, 2. testimoniul școlastic, 3. atestat medical despre sănătate, 4. atestat de vaccinare; doritoare de a obține stipendii vor aclude și un atestat comunal despre poziția și starea materială a lor, eventual a părinților lor.

Elevele primite au să aducă cu sine: Schimburi și fuste 6 din fie care, — din fuste 2 se fie din barchet, — barem 6 ciorapi de colóre închisă, 1 ploier, cel puțin 2 părechii de încălțăminte nouă și superindumentele de lipsă cu mantă de vară în colóre vinetă. — O saltea (Strohsack) 210 cm. lungă 100 cm. lată, o plapomă de acoperit, 2 perini, 4 fețe albe de perină, 3 servete, 4 ștergare, 2 pepteni unul des și altul rar, perie de dinți, de haine și de ghețe, săpun.

Elevele să ducă cu sine conscrierea tuturor obiectelor și uneltelor trebuincioșe în două exemplare.

Beiuș, în 25 Iunie 1897.

Direcțiunea.

Concurs.

Adunarea generală a despărțimintului subscris ținută în 11 Iuliu st. n. 1896 în Reghinul sășesc a decis, a da un premiu de 25 fl. aceluși învățător din raionul despărțimintului său, care s'a destins prin corul de cântări fie cu adultii sau cu copiii de școlă. Spre scopul acesta se provăcă toți acei domni învățători, cari doresc a obține acest premiu, ca să-și așternă rogarea instruată cu atestat estradat din partea curatoratului bisericesc și aprobat de oficiul protopopesc concernente, subscrisei direcțiunii până în pre ziua adunării generale din ast an, care se va ține la 10 August st. n. a. c. în Reghinul sășesc.

De la direcțiunea despărțimintului al XXVI-lea al Asociațiunii transilvane.

Reghinul sășesc, la 25 Iuliu st. n. 1897.

Petru Uilăcan
director.

Convocare.

Adunarea generală anuală a despărțimintului al XXVI-lea a Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român, se va ține la 10 August st. n. a. c. la 3 ore p. m. în școlă gr. cat. din Reghinul sășesc, la care cu tot respectul sînt invitați a participa toți membrii Asociațiunii și toți doritorii de înaintarea și prosperarea poporului. Programul obiectelor deliberănde în această adunare generală se va pune la vederea publică în ziua defiptă.

Reghinul sășesc, la 25 Iuliu 1897.

Petru Uilăcan
director.

Nr. 351—1897.

Convocare.

Adunarea generală a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, conform §§. 14 și 21 din statutele Asociațiunii, se convăcă la Mediaș pe zilele 27 și 28 August st. n. pe lângă următoarea:

Programă:

Ședința I.

Vineri, în 27 August 1897 st. n., la orele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea Adunării generale. 2. Raportul despre activitatea comitetului în decursul anului expirat. 3. Alegerea comisiunilor de câte 3 membri: a) pentru examinarea raportului. b) pentru examinarea rațiociniului pro 1896 și a proiectului de buget pro 1898; c) pentru incassarea taxelor de membri. 4. Raport în cauza modificării statutelor. 5. Propuneri eventuale. 6. Disertațiunii. 7. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri.

Ședința II.

Sămbătă, în 28 August st. n. la orele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței. 2. Verificarea procesului verbal din ședința I. 3. Raportele comisiunilor exmise în ședința I. 4. Disertațiunii. 5. Întregirea comitetului central. 6. Defigerea locului pentru proxima adunare generală. 7. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal. 8. Închiderea Adunării generale.

Se observă, că eventualele disertațiunii au să fie prezentate presidiului Asociațiunii în scris cu 8 zile înainte de adunare generală.

Sibiü, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane, ținută în 21 Iuliu 1897.

I. M. Moldovan m. p. Dr V. Bologa m. p.
president. secretar II.

Avis.

Avënd în vedere timpul apropiat pentru adunarea generală a „Asociațiunii“, care se va ținea în 27 August a. c. st. n. în Mediaș; rugăm pe toți acei domni, cari doresc a participa la adunare și la festivitățile împreunate cu acea, să binevoescă a se însinna de timpuriu pentru a ne putea îngriji de o încuartirare corăspundătoare; observând aceea, că avem destule cuartire, dorim înse a asigura comoditate deplină atât pentru persoane singuratică, cât și pentru familii cu mai mulți membri.

Însinuările pentru încuartirare pe cum și alte corespondențe sînt a se adresa la dl Dionisiu Roman candidat de avocat în Mediaș, președinte al biroului de încuartirare și corespondențe.

Mediaș la 13 Iuliu 1897.

Pentru comitetul de aranjare:

Ioan Moldovan
president.

Dr Ioan Ivan
secretariu.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecesci.

(Continuare.)

Atuncia I-a sevârșit natura serbarea funebrală, în vreme ce lipsia omenii, cari să I-o sevârșescă. Atuncia pământul s'a cutremurat. Stincile s'a despiciat, ea și cum ar fi fost mișcate de compătimire. Tunetul stincilor I-a înlocuit sunetul funebral al clopotelor. Ziua s'a învilit în haină întunecată de jale. De-asupra templului celui luminat al zidirii atirnau perdelele întunecimii, și sórele ascundându-și fața încă a pornit cu conductul funebral. Jalea acésta în templul zidirii nevetuitore, adevărat că e sublimă, mișcătoare, îngrozitoare și frumoasă. Dară cu mult mai frumoasă e privită cu ochiul sufletului serbarea aceea funebrală, care se sevârșese în sfânta liturgie. Prin instituirea sfintei liturgii, a acelei jertfe, carea se celebră în toate timpurile și trece dimpreună cu sórele de la răsărit până la apus preste țerile creștine în jurul pământului, li-s'a dat tuturor creștinilor a vedé jertfa Domnului, a sevârși Domnului conductul funebral, a se adânci la piciorul crucii în durere de pocăință, în mulțămită și în iubire. Acuma frânge Domnul inimile împetrite, acuma vëlul jaliu pentru păcate se înfășură în jurul sufletelor, și internul omului reînvie privind la nespusa patimă și la amara mórte a lui Isus. Ast fel se înfățișază mórtea lui Christos zilnic înaintea ochilor și inimilor creștinilor. Ei privesc în cartea deschisă a ranelor și morții lui. Însă și sfânta liturgie vestese mórtea acésta. Și toti acei creștini, cari încă nu și-au uitat, că sînt creștini, înțeleg vestirea acésta. O înțeleg țeranii, când în biserică își adună spre rugăciune mâinile sale învîrtoșate de muncă, și ori cât de simplă le-ar fi rugăciunea, într'însa totuși se reogîndeză tainele jertfirii de sine, tainele patimii și morții lui Christos. Și în toate timpurile se adânciau creștinii credincioși în patimile lui Christos. Dară să nu credeți, că jertfa acésta a sfintei liturgii, carea ne adâncese în tainele patimilor mântuitoare și ne aședă pe muntele căpăținii lângă crucea lui Christos, e străină de viața zilnică muncitoare, că ea produce numai dispoziții sufletesci de acelea, cari servesc numai vieții contemplative, că ea slăbesce în om forța și sensul pentru viața zilnică și-l duce până acolo, cât el să dea uitării și să desprețuască viața comună și datorințele ei. Nu, ci jertfa noastră liturgică ne îndrumă neîncetat la viața practică, prosaică și grea. Ea învita pe creștin, să aducă cu sine la sfânta serbare poverile și oboselile vieții sale și dimpreună cu crucea sa să se jertfescă pe sine însuși lui Dumnezeu de o dată cu Christos. Ea ne îndemnă, ca jertfirea de sine a lui Christos să o ducem a fară din biserică în viața noastră, și ca întrégă viața noastră să fie însufletită de hotărîrea de a ne jertfi pe noi înși-ne. Asta e mărimea sfintei jertfe. Ea cu tainele sale ne conduce la deal până la porțile cerului și de o dată îmbrățișază și datorințele și ostenețile cele mai de rînd ale vieții zilnice. „Ori celebrezi însu-ți sfânta liturgie, ori ești de față la ea, lucrarea acésta are să-ți fie așa de momentosa, așa de îmbucurătoare, ca și cum Christos chiar în ziua acésta s'ar fi pogorit în pântecul Feciorei, ori ca și cum chiar în ziua acésta ar pătimi și muri pentru omeni.“¹⁾

Participarea desă și evlavioasă la celebrarea sfintei jertfe liturgice e ast fel o școlă, care îndemnă la toate virtuțile și la totă deplinirea. Dară în școlă acésta ne vom însuși sciința mântuirii și a sfinților numai așa, dacă serbarea jertfei liturgice pentru noi nu va fi o carte închisă și sigilată, ci prin cõje vom pătrunde la simburile ei și vom pricepe, ce taine sînt ascunse într'însa, și care e însemnarea ritului sacrificial, a rugăciunilor și ceremoniilor.

2. Sfânta liturgie nu e numai o școlă, carea ne conduce și ne îndemnă la deprinderea virtuților celor mai felurite, ci e de o dată și izvorul nesecat, din carea curge grația întăritore spre viața de jertfă, carea biserică și fiii ei cei credincioși au să o ducă aci pe pământ, până când pribegia pămîntescă se va fi sfârșit, și totă întristarea se va fi schimbat în bucurie, și după lupta cea scurtă va urma un triumf vecinic în ceruri.

a) Până la sfârșitul vécurilor istoria bisericii se va petrece între „persecutările lumii și mângâierile lui Dumnezeu“.²⁾ În totă vremea pribegese biserică aci pe pământ cu bucurie perseverând întru întristăciune (Rom. 12, 12), până va fi trecut durerea acestei

lumii. Ea trăese în tot de una o viață de jertfă și strălucese dintru început în colórea jertfei; căci și haina ei e roșie, și vesmintele ei sînt ca ale tescutorilor (Isaie 63, 1 urr.). Viața de jertfă a bisericii se manifestază mai ales în două chipuri: ca iubire de jertfă și ca pătimire de jertfă. În vreme ce Isus durmia pe cruce somnul morții, a purces biserică din rana deschisă a inimii lui celei străpunse. Atuncia a primit ea de la dumnezeescul său Mire ca podoba cea mai frumoasă de mirésă prisosința aceea de iubire și de durere, ce în mórtea de jertfă a mișcat și a umplut până la vèrsare inima dumnezeescă a lui Isus. În ziua cununiei ei cu Fiul cel restignit al lui Dumnezeu ea a fost împodobită pe muntele căpăținii cu cunna spinosă de mirésă și a fost îmbrăcată în vesmintul de jertfă cel sèrbătoresc; de podoba acésta de mirésă nu se va mai desbrăca, până când nu va fi plinit curgerea sa sacrificială prin timpul posomorit și rece și nu va fi ajuns în vecinicia cea luminată și fericită, în care se va serba apoi ospètul de nuntă cel ceresc în glorie netrecătoare și între nesfârșită iubilare de învingere.

„Binefăcând și vindecând a umblat Isus împrejur și a trecut“ (Fapt. 10, 38). Cuvintele acéstea cuprind întrégă petrecerea Domnului pe pământ. Ele esprimă de o dată și întrégă activitatea bisericii, carea doră nu e alta de cât Christos, pe cum continuă a trăi în timp și a lucra prin organe locținătore. În tocmai ca Rêscumpèrătoriu e și biserică lui „o iconă a bunătății dumnezeesci“ (Întel. 7, 26), a iubirii milostive și miluitoare. Cântarea cântărilor cea despre iubire, despre iubirea cea mai curată, mai marinimosă și mai gata spre jertfă, carea a intonat-o Mântuitoriu pe cruce, continuă a suna neîncetat în biserică lui în toate timpurile și în toate țerile. Spiritul Domnului se pòrtă neîncetat de-asupra bisericii; el a uns-o și o a trimis, ca să vestescă sèracilor Evangelia și să vindece pe cei asupriți și răniți la inimă (Luc. 4, 18). Pe cum îi este lucru firesc sórelui, ca să lumineze și să încăldescă, așa îi este lucru firesc și bisericii, ca să odihnescă și să ferescă pe toți cei osteniți și însărcinați. Pururea și pretutindena se silesc ea, să aline durerea, să tórne uleu și vin în rane, să usce lacrimile, să mângâie pe cei întristați, să ajute celor părăsiți, să primescă cu iubire gingașe pe cei ce pătesc, să aducă tuturora pace și mântuire. Ea pòrtă grije ca o mamă de lipsele trușesci și durerile pămîntesci ale ómenilor celor asupriți de atâtea nevoi: ea cèrcă a recrea și a înveseli pe cei sèraci și pe cei bolnavi, pe cei slabi și pe cei neputincioși cu darurile și servițiile milosteniei celei trușesci. Unde a fost vre o dată o miserie trușescă, împotriva căreia biserică nu și-ar fi întins mâna spre a griji și a vindeca? Unde nu a deprins ea totă iubirea spre a îndrepta planta cea întristată și vesteșindă? Unde a fost așa de mare turbarea epidemiei, cât biserică să nu fie dat pept cu ea și părăsind câmpul de luptă să-l fie lăsat ca preț de învingerea vrășmașului vieții? Împotriva durerii bólelor celor mai infricoșate ea a trimis în luptă forțele sale cele mai bune și mai nobile. Biserică a luat asupra-și grijea de întrégă viața trușescă de la nascere și până la mórte cu toate lipsele și durerile ei. Ea a mângâiat sub aripile milosteniei sale întrégă calea vieții despre care zice sfînta Scriptură, că „multe dureri apasă pe om de la nascerea lui până la întòrcerea lui în pământ“ (Is. Sir. 40, 1). Dară încă și mai mult se îngrijese biserică de aceea, ca să delature miseria sufletescă, să aducă pe cei morți sufletesc din nou la viața grației, să vindece bólele și ranele sufletului, să smulgă pe ómeni din durerea și perđarea cea vecinică, să nutrèscă sufletele cele dornice de mântuire cu mîncarea cea cerescă și de putere împărtășitoare a adevèrului și darului dumnezeesc.

Întrégă istoria bisericii e istoria unei milostenii și binefaceri nesecate. Cine ar puté să numere toate instituțiile iubirii creștinesci, ordurile și reuniunile iubirii și milosteniei creștinesci, cari în toate timpurile au crescut și au înflorit pe pământul bisericii spre binele și mângâierea nespūsă a sermanei ómenimii dosedite? Nu este fel nici formă a miseriei trușesci ori sufletesci, a cărei alinare și delăturare nu ar fi adus-o reuniunile religiòse, cari conform lipselor timpurilor s'au dezvoltat sub inspirarea Spiritului dumnezeesc asemenea unor flori minunate pe arborele de viață cel pururea tiner al bisericii. Biserică trimite pe misionarii săi, pentru ca să scape pe sermanii păgâni din întunec și din umbra morții și să le îndrepte pașii pe calea păcii; ea prin instrucție și educație se silesc a duce tineretul la Christos; ea pruncilor orfan și părăsiți le e o mamă, carea se îngrijese de ei cu iubire gingașe; ea pe cei rătăciți va să-i întòrcă la calea adevèrului, pe cei căduți la calea virtuții; ea celor bolnavi și din

1) De imit. Christi IV. c. 2.

2) S. Aug., De civ. Dei XVIII. c. 51.

închisore, celor ce pătimesc și sînt întristați și nefericiți, le e un ânger al iubirii și mîngăerii. Biserica de o dată cu bunurile supranaturale și prisositoare ale rîscumpărării a adus și bunătăți temporale, cultură adevărată și umanitate veritabilă. Ea a frânt cătușele sclavilor, a restituit femeii și pruncului dignitatea; toate raporturile pămîntescii ale vieții le-a lămurit, nobilitat și sfințit cu binecuvîntarea cerului. Biserica, carea samănă sîmînța spirituală a cuvîntului lui Dumnezeu și ară pămîntul sufletelor cu plugul crucii lui Christos, a luat în mînă și sapa cea materială și a

sfășiat pămîntul și cu plugul cel material. Ea a poienit pădurile, a uscat mocirlele, a dus viață veselă în pustii, a făcut și din deșertul pămîntului o grădină înfloritoare. Și pe unde pămîntul nu oferește nimica, tot biserica a despoiat cu milostenia sa uscăciunea pustiei de îngrozirile ei. Pe culmile munților pururea îmbrăcate în zăpadă înfloresc lucrările iubirii ei. Acolo stau mănăstirile ei asemenea unor plante ceresci în pustiu de zăpadă, pentru ca să îmbie cu adăpost și cu hrană pe călătoriul, cel ce trece prin pustiu acela.

(Va urma.)

Ben Hur

său

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Aduseră hamurile. Ben Hur îi înhamă cu mîna sa, îi conduse din cort a fară și le puse frînele.

„Aduceți-mi pe Siriü,” zise el.

Un Arab nu s'ar fi putut avînta cu mai multă măiestrie pe spatele calului.

„Acuma frînul.”

Il luă dară, și el îl rîndui cu grije.

„Sînt gata, bunule șeic.” Zise apoi.

„Trimite înainte la cîmp un conducătoriu și câți va din omenii tîi cu apă.”

El porni făr de vre un incident. Caii nu se temeau. Între ei și între noul lor cărmuitoriu se părea că există deja ore care înțelegere nerostită. Ben Hur se apucă de problema sa cu acea siguranță, carea tot de una însuflă încredere. El alergă chiar în acel rînd în care ar fi trebuit să o facă prinși la căruță, numai căt Ben Hur călăria pe Siriü în loc de a sta în căruță. Ilderim prinsă inimă. Zimbă plin de îndestulare și-și neteșia barba, zicînd încetinel: „Pe gloria lui Dumnezeu, acesta nu e Roman!” El merse pe jos în urma lui și toți locuitorii corturilor, bărbați, femei și prunci merseră împreună cu el. El toți lua parte în îngrijirea lui, de cum va nu și în încrederea lui. Când ajunseră la cîmp, acesta se dovedi destul de mare și pare că a nume făcut pentru dresarea de cai, și Ben Hur pe loc și începu cu ea lăsînd, ca cele două părechi înhamate să fugă încet mai întăiu în linie dreaptă, ér apoi în cercuri largi. Apoi îi mână în tropot, și înțindu-i din ce în ce tot mai tare îi făcu, să galopeze; mai apoi mici cercurile și în sfîrșit îi mână făr de plan în cöce și în colo, în dreapta, în stînga, înainte, neîncetat. Așa trecu o oră. Apoi stîmpără pașii căilor și întimpină în paș pe Ilderim.

„Lucrul e isprăvit, și acum mai au lipsă numai de deprindere,” zise el. „Mă bucur, șeicule Ilderim, că ai nisce servitori ca aceștia. Privește,” zise mai de parte descălecînd și pășind la caii cei înhamăți, „lucirea murgului lor pîr e nepetată; ei răsufă tot așa de ușor ca și la început. Mă bucur förte, și ar trebui să avem nenoroc mare,” el își îndreptă ochii lucitori la fața bătrînului, „dacă nu am dobîndi învingerea și —” el se opri, înroși și se închină. Numai acuma băgă adecă de samă lângă șeicul pe Valtasar, care se răzima pe toégul său, și două femei förte vèlate. La una privi încă o dată, și în vreme ce inima îi bătea tare, zise întru sine: „Este ea, — Egipténa!” Ilderim prinse frînul vorbeii lui:

„Învingerea și rîsbunarea noastră!” Apoi adause cu glas tare: „Nu mă tem de

nimica; sînt plin de încredere. Fiule al lui Arriü, tu ești omul meu. Fie sfîrșitul în tocmai cu începutul, și vei vedé, ce comori cuprinde mîna unui Arab, căruia îi dă mîna, să fie darnic.”

„Îți mulțămesc bunule șeic,” replică Ben Hur cu modestie.

„Las să aducă sclavii cailor apă.”

Ben Hur îi adăpă cu mîna sa.

Apoi încălecă din nou pe Siriü și repeți deprinderea așa, că trecu în tocmai ca și mai înainte de la paș la tropot, de la tropot la galop; în sfîrșit iuți pe neobosiții fugari tot mai tare, până ajunseră iuțela cea mai mare, ce era cu puțință.

Scena era acuma mișcătoare; omenii își esprima plăcerea asupra manării celei ușore a frînelor și admirați pe cei patru fugari înhamăți, cari nu se schimbaü, ori dau năvală înainte ori se învîrtiau în arcuți tot de una nouă. Mișcările lor vediaü unitate, forță, înfățișare plăcută și frumșeță, și toate acestea făr de multă silință și făr de nici un semu de sfortare. În admirarea acésta nu se mesteca nici o părere de rău ori critică; ele întru adevăr ar fi fost aci în tocmai așa de nepotrivite, ca și bună oră la sborul rîndunelilor.

În vreme ce toți își îndreptău luarea a minte la deprinderile lui Ben Hur, sosi acolo Malluch și cercă pe șeicul.

„Am o veste pe sama ta, șeicule,” zise când i-se păru, că a aflat o clipă potrivită spre a-i grăi, „o veste de la neguțatoriul Simonide.”

„Simonide!” zise Arabul. „O! mă bucur. Nimicéscă Abbadon pe toți vrășmașii lui!”

„Am mai întăiu în numele lui să-ți dau salutarea păcii celei sfinte a lui Dumnezeu,” zise Malluch mai de parte, „și apoi să-ți dau epistola acésta cu rugarea, ca în dată după ce ai primit-o, să o și cetesci.”

Ilderim rupse în dată sigilul epistolei și scöse din învêlitoare ei două scrisori, cari le și ceti pe loc.

Cuprinsul celei dintăiu era acesta:

Simonide șeicului Ilderim.

Iubite amice!

Fii întăiu și mai întăiu încredințat, că tu ai cuprins un loc în adăncul inimii mele.

Apoi —

În corturile tale petrece un tinër frumos, care se numește fiul lui Arriü; și el întru adevăr e și fiul lui Arriü prin adopțiune.

Mă împörtă förte mult tinêrul.

El are un trecut minunat, carele ți-l voiü istorisi; vino azi ori mâne la mine, pentru ca să ți-l istorisesc și să aud sfatul tîu. Într'aceea împlinesce-i toate dorințele, întru cât sînt oneste. De cum va ai avé cu el spese, îți stău bun pentru ele.

Că nutresc interesare față cu tinêrul acesta, să nu o spuî nimênuia.

Salută din parte-mi pe cel alalt öspe al tîu. Pe ei, fata lui, pe toți, cari îi învrednicesci de societatea ta, îi invit prin acésta la jocurile din circ. Am închiriat deja loc pe sama lor.

Pace ție și la ai tîi.

Prietine al meu, cum ași puté să nu fiü prietinu tîu?

Simonide.

Simonide șeicului Ilderim.

Iubite prietine!

Îți trimiü o vorbă din prisosința esperinței mele.

Este un signal, care admoniéza pe toți cei ce nu sînt Romani și au bani ori avere de aceea, carea e espusă pericolului de a fi răpită. Signalul acesta e sosirea unui oficial roman mai înalt la o reședință a puterii romane.

Azi sosese consulul Maxentiü.

Fii cu luare aminte!

Încă un sfat îți mai dau.

Întro conjurație, ce se îndreptă împotriva ta, bunul meu prietin, trebuie să aibă parte și familia lui Irod; tu ai posesiuni mari pe teritoriul ei.

De aceea păzesce-te!

Trimite în astă diminétă la paznicii tîi cei vrednici de încredere puși lângă drumurile, ce duc de la Antiochia cătră mézăzi, și le poruncese, să viziteze pe toți solii, cari merg ori vin; dacă vor găsi la ei epistole private, cari te privesc pe tine ori afacerile tale, acelea ar trebui să le cetesci.

Ar fi fost, să primesci epistola acésta deja ieri, înse nici acuma nu e prea târziu, dacă purcedi repede.

Chiar și dacă ar fi pornit în astă diminétă soli din Antiochia, ai tîi totuși scii căi laterale și ast fel cu poruncile tale pot să-î întrecă pe aceia.

Nu întărzia.

Arde epistola asta, în dată ce ai cetit-o.

Scumpul meu prietin, eü rêmân al tîu.

Simonide.

Ilderim mai ceti încă o dată epistolele, le înfășură érá în învêlitoare lor de in și le vîri sub brîul său.

Deprinderile de pe cîmp se sfîrșiră preste câtă va vreme, — ele ținuseră cam două ore. După terminarea lor Ben Hur făcu pe fugari, să mérgă în paș, și călări la Ilderim.

„Dacă-mi permiti, șeicule,” zise, „voiü duce acum pe Arabii tîi în apoi în cort, și după amézi érá-i voiü scöte aicia.”

Ilderim păși cătră el până lângă Siriü și zise: „Fiule al lui Arriü, eü îi las pe mîna și voea ta până după jocuri. Tu ai isprăvit cu ei în două ore, ce Romanul acela, — rupe-ar șacalii carnea de pe ösele lui! — n'a isprăvit în tot atâtea sêptêmăni, Vom învinge, — pe gloria lui Dumnezeu! — vom învinge!”

În cort Ben Hur rămase la cai, până se grijiră; apoi se scaldă în lac, beu un păhar de vin cu șeicul, care era foarte bine dispus, îmbracă din nou îmbrăcămintea sa cea jidovăască și se duse cu Malluch în dumbrava de finici.

Conversarea le era vivie, dar se ocupă numai de obiecte mai puțin importante. Dar o parte din ea totuși trebuie să o însemnăm. Ben Hur zise:

„Ți-ași da o comisie cu privire la bagajul meu, care se află în ospătăria de din coce de rîu lângă puntea către Seleucia. Adu-mi-l aici încă astăzi, dacă poți. Și bunule Malluch, — de cum va nu cer prea mult —“

Dar Malluch declară cu cuvinte cordiale, că e gata spre a-i servi.

„Îți mulțămesc, Malluch, îți mulțămesc!“ zise Ben Hur. Mă voi folosi de promisiunea ta, aducându-mi a minte, că sîntem frați de același neam, — și că inimicul e un Roman. Întăiu și mai întăiu — fiind că ești neguțătoriu, era Ilderim nu —“

„Arabii numai a rare ori se neguțătoresc,“ zise Malluch cu emfasă.

„Ei bine, eu adevărat că nu mă îndoiesc despre violența lor, Malluch, înse totuși e bine, dacă omul își ia samă. Pentru ca să delaturăm ori ce greșelă și pedecă la alergare, mi-ar fi spre cea mai mare liniștire, dacă ai merge la prefectul circuitului și te-ai convinge, că ore împlint-a toate cele prescrise; și dacă ai pute să capeți un conspect al lor, acela mi-ar fi de mare folos. Ași voi să știu, ce colorii am să port, și mai ales, în a cătea firidă am să mă postez la pornire; dacă în drépta ori în stînga lângă Messala, atuncia bine, ér dacă nu, atunci cercă a esopera o schimbare așa, ca eu să ajung lângă Romanul. Ai memorie bună, Malluch?“

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Convorbiri literare“ Nro 7 cu următorul sumar: *Garmen Sylva*. — Căința (poemă dramatică) tradusă în versuri de Haralamb G. Lecca. — *D. Nanu*. — Un templu (poesie). — *M. N. Burghel*. — Despot vodă eretic, Domnul Moldovei (1561—1563). Studiul istoric. — *Nicolae Basilescu*. — Parisina (tragedie în cinci acte). — *G. Murnu*. — De mult... (poesie). — *St. Orașan*. — Ceva despre cronicile Moldovei. — Revista publicațiilor.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardel, fazele lor în trecut și valorea în prezente.

Studiul istorico-canonice de Dr. Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se poate procura cu prețul de **3 fl.** la Tipografia seminarială în Blăș (Balázsfalva).

Voluminosul tom cuprinzînd:

„Predici pentru dumineci“ de Iustin Popfîu, se află de vînzare la tipografia *Aurora* în Gherla (Szamos-ujvár).

Prețul la 1 exemp. singuratic 2.20 cr.

„ 5 „ de odată à 1.90 exemp.

„ 10 „ „ „ à 1.50 „

Editor și redactor răspunzător:

Dr Victor Szmigelski.

*****

Nr. 3312 — 1897.

Edict.

Vasiliu Moldovan docentele din Orosfaia, protopopiatul Fărăgăului, carele mai înainte de a da examen cu pruncii școlari, în 5 Maiu 1897, și-a părăsit stațiunea fără de a i-se sci ubicațiunea, prin acesta să citeză a se presenta la oficiul său docental în Orosfaia până la terminul peremptoriu din 1 August 1897 n., că întru cât după această citațiune nu și-ar reocupa oficiul său docental, de la 1 August 1897 postul i-se va dechera de vacant prin senatul scolastic de acolo, și stațiunea se va da în concurs.

Blăș, din ședința consistorială ținută în 10 Iuliu 1897.

Victor Mihályi
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

(18) 3—3

Nr. 1084 — 1897.

Concurs.

Din fundațiunea repausatului Mitropolit Dr Ioan Vancea numită „Cassa archidieceșană“ în sensul pctului IX §. 9. din literile fundamentale, se publică concurs la 6 ajutore de câte 25 fl. pentru 6 învețăceli de măiestrie, — la un ajutor de 40 fl. pentru un învețăcel, care se face sodal, — și un ajutor de 57 fl. 25 cr. pentru un sodal, care se face măiestru. —

Doritorii de a câștigă din ajutorele aceste au să-și trimită până la 10 August n. 1897. rogările la acest Consistor. —

Rogările se fie proveđute cu următoarele documente:

1. Carte de botez spre a adeveri, că sînt fii Archidieceșei gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Fiii celor alalte diecese gr. cat. române numai întru acel cas pot concurge, dacă vor dovedi că sînt consăngenii cu fundatorul.

2. Testimoniul de paupertate. —

3. contract cu măiestrul, la care învață, respective document de la măiestrul, la care lucră că sodal.

4. atestat de la parochul gr. cat. local despre frecuentarea bisericii și a școlii de repetițiune. —

Se observă, cumcă zidarii, bărdașii, și pălerii vor avé preferința. —

Blăș din ședința consistorială ținută în 10 Iuliu 1897. —

Victor Mihályi
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

(19) 2—3

Nro 667/1897.

(20) 1—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului al 3-lea de învețătoriu la școla comunală din Veștem se escrie prin această concurs.

Dotățiunea:

Salariu fics anual 300 fl.

Relut de lemn 24 fl. și cuartir natural în edificiul școlei, precum și folosirea unei părți din grădina școlei.

Concurenții au a-și așterne suplicile, — instruate cu atestatul de cualificațiune, atestat despre portarea morală și atestat, cumcă poșed limba română perfect în scris și cuvânt, — cel mult până în 10 August 1897 st. n. la subscrisul.

Veștem în 17 Iuliu 1897.

Eforia școlară.

Nicola Hurubean
președinte.

Nro 3615—1897.

(21) 1—2

Publicare de concurs.

Din fundațiunea fericitului Mitropolit Dr Ioan Vancea numită „Seminariul junimii române greco-catolice studioșe în Blăș“ a devenit vacant 1 stipendiul, pentru a cărui conferire se deschide concurs sub următoarele condițiuni:

1. Stipendiul este de 100 fl., se computa în cuota de întreținere în „Seminariul junimii“ a respectivului alumn (Lit. fund. §. 3);

2. La stipendiul acesta pot concurge tineri studioși în gimnasiul din Blăș, născuți din părinți credincioși ai Archidieceșei gr. catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, sau de origine consăngenii sau afinii ai fundatorului, chiar și dacă aceștia ar fi domiciliati aiea, dar fiii lor vor studia în Blăș“ (Lit. fund. §. 1);

3. Consăngenii fundatorului au preferința, apoi caeteris paribus fiii de preoți archidieceșani, — „cari înse vor fi mai buni, între toți, se vor primi, chiar și dacă ar fi fiii credincioșilor din clasa cea mai de jos“ (Lit. fund. §. 5);

4. De ore ce din stipendiul acesta se pot împărtași numai alumnii de al „seminariului junimii“, urméză de sine, că acel tiner care din cauze sanitare, ori pentru defecte constatate cu ocaziunea visitării medicale, carea se face la începutul anului scolastic, nu va fi primit în „seminariul junimii“, acela nu se va pute bucura de stipendiul.

5. Concursurile se vor instrui cu carte de botez, testimoniul scolastic și eventual și cu atestat de consăngenitate ori afinitate.

6. Concursurile trebuie să între la acest Consistor cel mult până în 10 August n. 1897.

Blăș, din ședința consistorială ținută în 24 Iuliu 1897.

Victor Mihályi
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

Nro 3609—1897.

(22) 1—2

Concurs.

În conformitate cu ordinațiunea Esceletenței Sale Domnului Ministru de culte și instrucțiunea publică de dto 12 Iuliu 1897 Nr. 42370 se aduce prin această la cunoștință, că în institutul surdo-muților din Cluș a devenit vacant un loc fundațional, la care are drept de a candida subscrisul Archiepiscop.

La acest loc fundațional au drept se concurgă prunci surdo-muți fără deosebire de sex, religiune și naționalitate, dacă sînt născuți în Transilvania.

Cel ce obține locul fundațional, capătă în institutul locuință, provisiune întregă și instrucțiune gratuit.

La locul fundațional pot concurge nu numai începătorii, ci și aceia, cari nu și-au terminat încă cursul în institutul surdo-muților.

Cererile trebuie să se înainteze la subscrisul Archiepiscop cel mult până în 20 August n. 1897.

La concurs trebuie să se alăture următoarele documente: atestat de botez (de nascere), de vaccinare, de paupertate și atestat medical. Dacă concurentul a mai fost în vre o școlă de surdo-muți, trebuie se alăture și atestatul școlariu, dacă înse este numai începătoriu, atunci trebuie se alăture și un atestat de la direcțiunea institutului de surdo-muți din Cluș, că este apt de a fi instruit. Formularele de atestat medical se pot căpeta de la comisiunea institutului de surdo-muți din Cluș (a siketnémák kolozsvári országos intézetének felügyelő bizottsága).

Blăș, din ședința consistorială ținută în 27 Iuliu 1897.

Victor Mihályi
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

*****